

\$mittskydd

Region Norrbotten

Verksamhetsplan 2019

Innehåll

Organisation och resurser	2
Åligganden enligt lag	2
<i>Planerade samverkanspartners för 2019</i>	2
<i>Epidemiberedskap</i>	3
<i>Informationsaktiviteter till allmänheten som planeras för 2019</i>	3
<i>Riktade råd som planeras för 2019</i>	3
<i>Förebyggande åtgärder som planeras för 2019</i>	4
<i>Stödjande aktiviteter som planeras för 2019</i>	4
<i>Uppföljning av anmälningar som planeras för 2019</i>	5
<i>Bevaka stöd som planeras för 2019</i>	5
<i>Följa vårdgivares förebyggande åtgärder 2019</i>	5
<i>Följa smittskyddsläget 2019</i>	5
Myndighetsutövning	5
Övrigt	6
Kvalitetsmarkörer	7

Strama Norrbotten	8-9
--------------------------------	------------

Organisation och resurser

Smittskydd Norrbotten består av en smittskyddsläkare (1,0 tjänst), en ställföreträdande/biträdande smittskyddsläkare (0,5 tjänst), två smittskyddssjuksköterskor (2,0 tjänster) och en smittskyddssekreterare (1,0 tjänst).

Myndigheten har lokaler på Sunderby sjukhus samt ett kontor på Regionhuset.

Smittskyddsläkaren sitter en dag i veckan på Regionhuset.

Smittskyddsläkaren och Smittskydd Norrbotten är organisatoriskt placerad under regiondirektörens stab, Avdelningen för lednings- och verksamhetsstöd, Vårdkvalitetsenheten.

Smittskyddsläkaren är både en person och en egen separat myndighet. I frågor som inte rör myndighetsutövning verkar Smittskyddsläkaren under Regionstyrelsen.

Verksamheten ska präglas av hög kompetens och god tillgänglighet.

Åligganden enligt lag

Smittskyddets verksamhet regleras i smittskyddslagen, SmL (SFS 2004:168). I lagen fastslås Regionens övergripande ansvar för att behövliga smittskyddsåtgärder vidtas inom regionen, och att det ska finnas en smittskyddsläkare som har det samlade ansvaret för att planera, organisera och leda smittskyddet.

1 kap 10 § SmL

Myndigheter inom smittskyddet, andra berörda myndigheter, läkare samt annan hälso- och sjukvårdspersonal skall enligt 1 kap 10 § SmL samverka för att förebygga och begränsa utbrott eller spridning av smittsamma sjukdomar.

Planerade samverkanspartners för 2019

- Folkhälsomyndigheten (FoHM)
- Socialstyrelsen (SoS)
- Smittskyddsenheterna i Sverige
- Smittskyddsläkarföreningen, smittskyddssjuksköterskeföreningen, smittskyddsadministratörernas förening
- Smittskyddsläkarföreningens styrelse
- Kontaktläkarna och kontaktsköterskorna i Region Norrbotten
- Regionens Stramagrupp och de antibiotikaansvariga läkarna
- Infektionskliniken
- Regionens vårdhygieniska enhet
- Kliniskt mikrobiologiska laboriet
- Övriga aktörer inom Funktionscentrum infektion (FCI)
- Läkemedel Norrbotten samt Patientsäkerhet Norrbotten
- Gruppen för sexuell hälsa i Norrbotten
- Regionens grupp för centraliserad smittspårning av klamydia och gonorré (pvklas)
- Regionens Folkhälsocentrum
- Regionens vaccingrupp
- Blodsmittenätverket Norrbotten
- Regionens psykiatri inklusive missbruks- och beroendevården
- Ungdomsmottagningarna
- Regionens asyl- och flyktingsjukvård
- Företagshälsovården
- Kriminalvården
- Statens institutionsstyrelse
- Kommunernas miljö- och hälsoskyddsverksamheter inklusive livsmedelsinspektörerna
- Länsstyrelsen, länsveterinärerna
- Patientföreningar (Noaks Ark, Riksföreningen hepatit C, Riksförbundet HjärtLung m.fl.)

6 kap 1 § SmL

Epidemiberedskap

Smittskyddsläkaren har ett samlat ansvar för smittskyddsarbetet inom det område där hen verkar. Smittskyddsläkaren ska planera, organisera och leda smittskyddet samt verka för effektivitet, samordning och likformighet. Smittskyddsläkaren ska också svara för regionens epidemiplanering. Regionens epidemiplan revideras årligen.

Smittskyddsläkaren är vid behov sammankallande till en formaliserad utbrottsgrupp som bildats för att stärka vår beredskap i samband med utbrott av smittsam sjukdom på vårdinrättning.

Luleå hamn är karantänshamn. Samverkan med övriga aktörer i den funktionen kommer att ske under 2019.

6 kap 2 § SmL I Smittskyddsläkarens uppgifter ingår enl. 6 kap 2 § SmL att se till:

1 - att allmänheten har tillgång till den information som behövs för att var och en skall kunna skydda sig mot smittsamma sjukdomar.

Informationsaktiviteter till allmänheten som planeras för 2019

- Information på Smittskyddets hemsida utvecklas och uppdateras fortlöpande.
- Information lämnas via kontakter med media.
- Samverkan kring informationsinsatser kommer att ske med Kommunikationsavdelningen och 1177

2 - att ge råd och anvisningar om smittskyddsåtgärder för grupper som är särskilt utsatta för smittrisk.

Riktade råd som planeras för 2019

- Information till ungdomar för att förebygga sexuellt överförda infektioner. Fokus 2019 kommer att läggas på information kring testning via nättjänsten klamydia.se. Samverkan med fokus på SRHR-perspektiv sker med Regionens Gruppen för sexuell hälsa, RFSL, Noaks Ark Norra Norrland
- Information till migranter samt personal som jobbar med flyktingar och asylsökande.
- Information till särskilda riskgrupper inklusive ålderspensionärer kring vaccinationer samt egenvård. Stödja vården i planering för proaktiva åtgärder i form av influensa- och pneumokockvaccinationer.
- Information till vårdpersonal kring vaccinationer bland annat mot influensa/mässling.
- Information till personer i risk att smittas genom injektion av droger. Samverkan med Infektionskliniken inklusive lågröskelmottagningen i Piteå samt kommunal missbruksvård inklusive LVM/LVU/SiS-boenden kommer att ske. Även samverkan i frågorna med kriminalvården planeras.
- Information till myndigheter som träffar människor som utsätts för trafficking och människohandel.

3 - att förebyggande åtgärder vidtas.

Förebyggande åtgärder som planeras följas för 2019

- Se aktiviteter under ”riktade råd” ovan.
- Uppföljning och återkoppling av följsamhet till barnvaccinationsprogrammet.
- Uppföljning och återkoppling samt stöd till vårdgivare för att öka följsamhet till influensa- och pneumokockvaccinationsrekommendationer gällande riskgrupper.
- Uppföljning och återkoppling - influensavaccination till vårdpersonal.
- Stödja insatser med syfte att se till att vårdanställda skyddas adekvat mot smittsamma sjukdomar bland annat genom vaccinationsinsatser (se AFS 2018:4)
- Tillsammans med FCI jobba med temat ”Infektioner kan förebyggas”.
- Smittskydd Norrbotten deltar i styr- och arbetsgrupperna för Lågtröskelmottagningen med sprututbyte som drivs av Infektion.
- Fortsätta samarbetet med kommunernas MHN samt Länsstyrelsen i frågor kring livsmedelshygien och tarmsmitta.
- Vidareutveckla arbetet kring smitta i förskolan på nationell och lokal nivå.

4 - att stödja behandlande läkare och annan hälso- och sjukvårdspersonal samt andra som är verksamma inom smittskyddet i arbetet mot spridning av smittsamma sjukdomar och när det behövs ge råd om lämpliga åtgärder.

Stödjande aktiviteter som planeras för 2019

- Fortlöpande uppdatering av information på Smittskydds webbsida samt våra portaler.
- Fortlöpande rådgivning via telefon och e-post.
- Information via ”Smittsant”.
- Undervisning och stöd till hälso- och sjukvårdspersonal – riktade insatser mot smittskyddets kontaktläkare/kontaktsköterskor.
- Stödja verksamheterna i processen där förändringar i journalens uppmärksamhetsinformation (till exempel blodsmitta-markeringen) sker.
- Genomföra undervisningsinsats mot medicinska sekreterare kring smittskyddshandläggning.
- Informera och stödja personal som möter personer med injektionsmissbruk kring möjlig blodsmitta samt andra infektionskomplikationer. Medverka till samverkan mellan somatisk vård, missbruksvård och andra aktörer som möter dessa patienter.
- Stödja Infektions- och lungkliniken avseende handläggning och smittspårning vid smittsam tuberkulos.
- Samverkan med Infektionskliniken MRB-team och tillsammans med FCI stödja utvecklingen av rutinerna kring handläggning av patienter med bärarskap av multiresistenta bakterier.
- Samverka med funktionerna Stramutvecklingssjuksköterska samt FCI-läkare om dessa planer realiserar.
- Fortsatt arbete i övrigt inom ramen för FCI. Infektioner kan förebyggas.
- Intensifiera arbetet som syftar till att motverka stigmatisering och diskriminering av personer med hiv och annan blodsmitta.
- Genomföra utbildningsinsats i samverkan med Blodsmittanätverket – smitta i samband med intravenösa injektioner
- Genomföra utbildning i smittskyddsfrågor gentemot kommunernas medicinskt ansvariga sjuksköterskor.
- Genomföra utbildningsinsats riktad till PVKlaS-personal.
- Genomföra en utbildning riktad mot norra regionernas smittspårare.

5 - att följa upp anmälningar om inträffade sjukdomsfall och se till att behövliga åtgärder vidtas för att finna smittkällan och personer som kan ha utsatts för smittrisk samt att ändamålsenliga råd och förhållningsregler ges till dem som kan ha smittats.

Uppföljning av anmälningar enligt SmL som planeras för 2019

För samtliga rapporter om anmälningspliktiga sjukdomar ska fortlöpande:

- Statistik sammanställas och analyseras.
- Uppgifter kontrolleras.
- Viktiga uppgifter som saknas inhämtas, vid behov kontakt med behandlande läkare.
- Kontakt med kommunernas MHN och länsveterinären sker enligt överenskommelse.
- Kontakt med annan smittskydds-enhet eller med Folkhälsomyndigheten tas vid behov.

6 - att bevaka att de som bär på en smittsam sjukdom får det stöd eller den vård som påkallas av sjukdomen eller smittrisen.

Bevaka stöd som planeras för 2019

- Fortlöpande göra bedömningar i samband med kontroll av anmälningar enligt SmL samt vid kontakt med behandlande läkare.

7 - att följa att vårdgivare vidtar de åtgärder som krävs för att förebygga smittspridning.

Följa vårdgivares förebyggande åtgärder som planeras för 2019

- Uppföljning av insatser kring anmälnings- och smittspårningspliktiga infektioner.
- Följa och analysera följsamhet till de allmänna och särskilda vaccinationsprogrammen samt vissa andra vaccinationsrekommendationer.
- I samarbete med Vårdhygien och Patientsäkerhet följa vårdgivares följsamhet till bland annat basala hygienrutiner.
- I samarbete med Strama följa upp hur regionens antibiotikapolicy efterlevs.
- Följa verksamheternas följsamhet till kvalitetssäkring med stöd av infektionsverktyget samt andra datakällor. Visst fokus under 2019 kommer att riktas mot kvalitetssäkringsarbetet på Infektionskliniken lågtröskelmottagning.

8 - att fortlöpande följa smittskyddsläget i området.

Följa smittskyddsläget 2019

Fortlöpande sammanställa och analysera rapporter om anmälningspliktiga infektioner samt vissa andra sjukdomar. Data återkopplas till verksamheterna.

Nytt för 2019 är att uppföljning av incidens invasiva pneumokockinfektioner samt lunginflammationer kommer att utföras efter uppstart av aktuell pneumokock-vaccinationskampanj i länet.

Omvärldsbevakning genomförs.

Myndighetsutövning

Bland smittskyddsläkarens myndighetsuppgifter ses bland annat åtgärder efter anmälan enligt Smittskyddslagens kap 3 § 1, 3 § 5,3 § 6, 4 § 4 och kap 4 § 7, dvs. när man vid allmänfarliga sjukdomar kan befara smittspridning på grund av brott mot givna förhållningsregler eller att misstänkt smittade inte låter sig undersökas eller behandlas. Vissa av dessa myndighetsuppgifter ingår som del av verksamhetens kvalitetsuppföljning, se kvalitetsmarkörer nedan.

Övrigt

- Under 2019 planerar smittskyddsmyndigheten att delta i fyra nationella konferenser gemensamt med Folkhälsomyndigheten samt övriga smittskyddsmyndigheter i landet. Dessutom planeras ett möte med smittskyddsmyndigheterna i norra Sverige – de fyra norrlänens smittskyddsmöte NorrSmitt anordnas 2019 i Västernorrland. Målet för dessa konferenser är att förbättra och samordna smittskyddsarbetet nationellt och regionalt.
- Ett möte planeras preliminärt med nätverket Nordic Arctic Communicable Disease Control Network i Tromsø under året.
- Fortlöpande vidareutbildning inom adekvata områden av smittskyddets personal kommer att ske. Återföring till regionens verksamheter planeras. Bland annat kommer konferensen ESCAIDE att bevakas.
- Smittskyddsläkaren är invald i Smittskyddsläkarförningens styrelse.
- Smittskyddsläkaren är sakkunnig i smittskyddsfrågor åt Kriminalvården.
- Smittskyddets administratör deltar i Folkhälsomyndighetens arbete med utvecklande av nya SmiNet 3. En av smittskyddssjuksköterskorna deltar i SmiNet 3s utvecklingsgrupp.
- Smittskyddet deltar i vidareutvecklande av arbetet Smitta i förskolan under Folkhälsomyndigheten.
- Smittskyddsläkaren kan komma att representera Sverige i Arctic Council ICS Steering Committee.
- Smittskyddets personal har andra nationella och internationella engagemang som kommer att fullföljas under året, bland annat inom området hepatit C-epidemiologi och vacciner.
- Förberedelseinsats inför Nordsam-övningen 2020 kommer att ske under 2019.
- Smittskyddsläkaren är ”tillfälligt utlånad” till rollen som akutläkare med delar av det uppdraget. Kan komma att avslutas under 2019?
- Utvecklingsarbete bedrivs vid enheten.
- Smittskyddsläkaren har som mål att ha patientmottagning på Infektionskliniken en eftermiddag i veckan.

Kvalitetsmarkörer	Målsättning för 2019
<i>Myndighetens tillgänglighet</i>	
Tillgänglighet via myndighetstelefonen	Alltid tillgängligt under kontorstid
Tillgänglighet via elektroniska myndighetsbrevlådan	Alltid svar inom 3 arbetsdagar
<i>Myndighetsutövning</i>	
SmL 4:4-ärenden	Alla med uppnådd rättelse
SmL 3:6-ärenden	Minst 80 % med uppnådd rättelse
<i>Anmälningsskyldiga sjukdomar – uppföljning/utredning</i>	
Tid från diagnos till klinisk anmälan (markör för kvalitet av rapportering till smittskyddsläkaren)	<= 2 arbetsdagar från diagnos till anmälan
Spårade partners per fall av klamydia (markör för kvalitet av smittspårning inkl. pvklas funktion)	Minst 3 partners per fall
<i>Antibiotikaförbrukning</i>	
Slutenvård	10 % minskning av kinoloner 10 % minskning av karbapenemer
Öppenvård	Mindre än 250 antibiotikarecept per 1000 invånare i öppenvård under året
<i>Vaccinationstäckning</i>	
Vaccination av barn via BVC	Minst 98 % täckning avseende alla vacciner
Influensavaccination av ålderspensionärer	Minst 75 % täckning
Pneumokockvaccination av ålderspensionärer	Minst 5000 individer vaccineras
Influensavaccination av vårdpersonal	Minst 75 % täckning
<i>Rådgivning och utbildning</i>	
Antal utförda föreläsningar och utbildningsinsatser	Minst 20 tillfällen
Antal nummer av Smittsant	Minst 4 nummer

Strama Norrbotten

Bakgrund

Antibiotikaresistens beräknas att gå om cancer och trafikolyckor som den ledande globala dödsorsaken år 2050. Vi ser redan nu att bristen på verksamma behandlingar mot infektioner av resistenta bakterier orsakar drygt 25 000 dödsfall årligen bara i Europa. Folkhälsomyndigheten har uppskattat att antibiotikaresistens kommer att orsaka en merkostnad på cirka 5 miljarder kronor för svensk sjukvård fram till 2024. Det råder alltså ingen tvivel om att antibiotikaresistens är ett allvarligt hot mot folkhälsan, dels då infektioner med resistenta bakterier medför en kraftigt försämrad prognos för den infekterade med fler komplikationer och överdödlighet, men även på grund av ökade kostnader för sjukvården.

Strama Norrbotten arbetar i första hand med frågor kring selektion av antibiotikaresistens. Strategigruppen förespråkar rationell antibiotikaanvändning och med hänsyn till minsta möjliga ekologiska påverkan. Arbetets mål är att våra patienter ska erhålla den **bästa infektionsbehandlingen i en sjukvård som motverkar antibiotikaresistensutveckling.**

Organisation

Region Norrbottens antibiotikapolitik gäller sedan 2007. Uppdragen för genomförandet är utdelade till ansvariga för patientvårdande verksamheter, regionens läkemedelskommitté, det mikrobiologiska laboratoriet samt till Strama Norrbotten. Stramagruppens uppgifter är att förse verksamheterna med aktuella nationella och lokala rekommendationer och vårdprogram för kvalitetsarbetet samt att stödja verksamheterna i arbetet med att ta fram mål och mått för antibiotikaanvändningen.

Strama Norrbotten är inte, som i de flesta andra regioner och landsting, en formaliserad enhet med eget kansli och anställda medarbetare utan består av antibiotikaintresserade kollegor som jobbar med frågorna som uppdrag i deras ordinarie tjänster. Avdelade resurser för Strama-arbete har i princip saknats. Sammanställande för Strama Norrbotten är Smittskyddsenheten och ordförande för Strama Norrbotten är den biträdande smittskyddsläkaren. Övriga deltagare i strategigruppen hämtas för närvarande från smittskydd, infektion, mikrobiologen, vårdhygien, kirurgen, käkkirurgi/tandvård, läkemedelsenheten, ortopederna, öron-näsa-hals, primärvården, IVA/akut, barnkliniken, urologen och kvinnokliniken.

Inför 2019 finns plan att rekrytera en FCI-läkare till Funktionscentrum Infektion under Kompetenscentrum infektion/hud/lung/reuma/hud, Luleå/Boden närsjukvårdsområde på 50 % och även en stramautvecklingsjuksköterska eller motsvarande apotekare på 50% vilkas arbete till stor del kommer att utgöras av Strama-relaterad verksamhet. Strama Norrbotten ser fram mot att då kunna göra ett mer aktivt arbete ut mot och ge stöd till verksamheterna. Dessa nya befattningar kommer, om så blir, även att kunna fungera som mottagare på meso-nivån för inspel från SKLs nationella kunskapsstyrning och specifikt Nationell arbetsgrupp Strama.

Strama Norrbotten planerar under 2019 att

- Fortsatt uppdatera hemsidan med aktuella antibiotikarekommendationer och annan relevant information.
- Med administrativt stöd från Läkemedel på Vårdkvalitetsenheten ta fram och presentera förskrivningsdata gällande antibiotika för 2018. Data presenteras i Smittsant nr 2 2019.
- Vidarebefordra nationella förskrivningsdata till antibiotikaansvariga läkare månatligen.
- Stödja de antibiotikaansvariga läkarna i framtagande och analys av data från andra register – Infektionsverktyget i första hand.
- Stödja verksamheterna i arbetet med mål och mått för antibiotikaanvändningen.
- Delta i FCI-samarbetet kring frågor som rör antibiotika och antibiotikaresistens.
- Delta i regionens MRB-grupp och samarbeta med Infektionskliniken MRB-team.
- Genomföra ett möte under våren med regionens Strama-grupp.
- Genomföra ett lunch-till-lunchmöte under hösten med regionens antibiotikaansvariga läkare.
- Planera för och genomföra utbildningsinsats för utsedda ”antibiotikasmarta sjuksköterskor” inom relevanta enheter i slutenvården.
- Stödja det mikrobiologiska laboratoriet kring SVEBAR-samarbetet.
- Delta i workshop om antibiotikaronder i Stockholm februari 2019.
- Delta vid Strama-dag i Stockholm maj 2019.
- Delta vid Strama-internat hösten 2019.